

**NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA
U ZAGREBU
PLAN RADA ZA 2014.**

Zagreb, prosinac 2013.

Sadržaj

UVOD	3
1 NABAVA I IZGRADNJA ZBIRKI.....	5
2 NACIONALNA BIBLIOGRAFIJA	6
3 OBRADBA KNJIŽNIČNE GRAĐE.....	8
4 ZAŠTITA I POHRANA KNJIŽNIČNE GRAĐE	10
5 KORISNIČKE USLUGE.....	12
6 KNJIŽNIČNO-INFORMACIJSKI SUSTAV, INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE I RAZVOJ DIGITALNE KNJIŽNICE	16
7 RAZVOJ KNJIŽNICA I KNJIŽNIČARSTVA.....	20
8 RAZVOJ SURADNJE S OBRAZOVNOM I ZNANSTVENOM ZAJEDNICOM	25
9 RAZVOJ SURADNJE S POSLOVNOM OKOLINOM.....	26
10 MEĐUNARODNA SURADNJA	27
11 PROMIDŽBA RADA KNJIŽNICE, MARKETING I IZDAVAŠTVO	27
12 OPĆI, KADROVSKI I PRAVNI POSLOVI, RAČUNOVODSTVO, ZAŠTITA I ODRŽAVANJE KNJIŽNICE	28

UVOD

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu obavlja dvojaku zadaću – zadaću nacionalne knjižnice Republike Hrvatske te zadaću središnje knjižnice Sveučilišta u Zagrebu. Iz takva značenja proizlazi i njezina složena djelatnost koja se odvija kroz razvojne i redovite programe. Programi knjižnice sve su više pod utjecajem zahtjeva tehnološki razvijenoga okruženja, razvoja elektroničkoga nakladništva te potreba suvremenih korisnika koji od knjižnice očekuju nove *online* usluge i građu u digitalnome obliku. Nacionalna i sveučilišna knjižnica nastoji se prilagoditi navedenim zahtjevima uvođenjem novih procesa poslovanja koji će se u cijelosti ostvariti primjenom novoga organizacijskog ustroja u 2014. godini.

Na provedbu Plana rada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2014. godinu utjecat će nastavak smanjenja novčanih sredstava za redovito poslovanje Knjižnice, kao i za razvojne programe. U tome kontekstu, poslovanje Knjižnice bit će u najvećoj mjeri usmjereno provođenju obveza utemeljenih na odredbama Zakona o knjižnicama i Statuta NSK te ciljevima navedenima u *Strateškome planu Nacionalne i sveučilišne knjižnice: 2013. – 2015.* Trajni je prioritet postizanje cjelovitosti obveznoga primjerka u svim pojavnim oblicima te redovita obradba građe i objavljivanje niza *Hrvatska bibliografija*. Unatoč znatnome smanjenju kupnje građe te ulaganja u održavanje opreme i nabavu materijala za rad, nastojat će se zadržati dosadašnja razina usluga za korisnike te kvaliteta i opseg zaštite jedinstvene kulturne i znanstvene baštine o kojoj se brine Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Isto tako, u sklopu matične djelatnosti, posebno djelovanjem Središnjega stručnog vijeća matičnih knjižnica Republike Hrvatske, provodit će se nadzor nad radom te poticati poboljšanje rada hrvatskih knjižnica.

Na tehnološki razvoj Knjižnice u 2014. također će utjecati nedostatak novčanih sredstava. Nemogućnost ulaganja u informacijsku infrastrukturu, zamjenu zastarjele računalne opreme te nabavu skenera za digitalizaciju knjiga bit će prepreka poboljšanju kvalitete usluga za korisnike, otežat će povećanje količine dostupne digitalizirane građe i, naposljetku, izgradnju Hrvatske digitalne knjižnice. U takvim okolnostima, Knjižnica će nastaviti s obradbom i objavom dosad digitalizirane građe te radom na postizanju cjelovitosti digitalne zbirke *Croatica*. S tim ciljem planira se dovršetak sustava *e-knjiga* – modula prihvata digitalne građe izravno od hrvatskih nakladnika, namijenjenoga poboljšanju procesa dostave obveznoga primjerka hrvatskih omeđenih elektroničkih publikacija. Knjižnicu očekuju i opsežne aktivnosti na uspostavi sustavnoga prihvata, obradbe i pohrane disertacija te završnih/diplomskih radova svih sveučilišta, visokih škola i veleučilišta u Republici Hrvatskoj u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokome obrazovanju. Zahtjevi prihvata više od 35 000 digitalnih radova godišnje usmjerit će Knjižnicu daljnjemu razvoju Digitalnog akademskoga repozitorija (DAR) te uspostavi repozitorija završnih/diplomskih radova. Nastavak rada na tome projektu, kao i osiguranje održivosti sustava za upravljanje ostalih vrsta hrvatske digitalne građe – Hrvatski arhiv weba (HAW), Digitalizirane stare hrvatske novine i časopisi (DNC), D-knjiga (Digitalna knjiga), pretpostavljaju osiguranje novčanih sredstava za održavanje i razvoj te potrebni diskovni prostor za pohranu građe. Osiguranje sredstava preduvjet je i za kvalitetno provođenje planiranih poslova u redovitome i razvojnome programu rada integriranoga knjižničnog sustava *Aleph* u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu te visokoškolskim i znanstvenim knjižnicama u Republici Hrvatskoj.

Među razvojnim programima treba istaknuti europske i nacionalne suradničke programe i projekte. Knjižnica nastavlja s dostavom metapodataka Europskoj knjižnici (The European Library), Europskoj digitalnoj knjižnici (Europeana) i Europskome portalu digitalnih disertacija (DART-Europe) radi veće dostupnosti podataka o hrvatskoj kulturnoj i znanstvenoj baštini. U 2014. godini Knjižnica će nastaviti

sudjelovanje u izgradnji europskoga portala starih novina u sklopu europskoga projekta *Europeana Newspapers* u kojem Knjižnica surađuje kao pridružena članica projekta pokrenutoga u sklopu Okvirnoga programa za konkurentnost i inovacije (CIP) (2007-2013) (Competitiveness and Innovation Framework Programme (CIP) (2007-2013)) Europske komisije. Nastavljaju se i aktivnosti na ostalim projektima i programima.

Projekt *Izrada, objavljivanje i održavanje nacionalnoga pravilnika za katalogizaciju* u punome je smislu riječi nacionalni projekt iznikao ponajprije na svijesti o hrvatskoj kataložnoj tradiciji, ali i na ideji povezivanja i suradnje u sklopu AKM zajednice koja se njeguje već gotovo dva desetljeća. Potaknut je i promjenama u informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji koje se odražavaju i na organizaciju bibliografskih informacija, čija standardizacija postaje strateški interes svake zemlje, pa tako i Hrvatske. Stoga ne čudi da je Nacionalna i sveučilišna knjižnica, kao pokretač i glavni nositelj projekta, uspjela za taj rad pridobiti ključne ustanove knjižnične, arhivističke i muzejske zajednice, kao i one iz akademske zajednice čije se djelovanje povezuje uz baštinski sektor.

Za akademsku zajednicu od velike je važnosti uspostava Konzorcija hrvatskih akademskih knjižnica. Konzorcij, sa sjedištem u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, utemeljuje se radi zajedničke nabave elektroničkih izvora te racionalizacije knjižničnoga poslovanja i transparentnoga trošenja proračunskih sredstava.

Knjižničarskoj pak zajednici osigurat će se uspostava sustava za jedinstveno elektroničko prikupljanje, obradbu i prikaz statističkih podataka o poslovanju svih vrsta knjižnica. Tako će se omogućiti ujednačeno, brže i učinkovitije vrednovanje poslovanja i usluga u svim vrstama knjižnica te u konačnici njihov razvoj. Sustav, kao izvor mjerodavnih podataka o hrvatskim knjižnicama, otvara mogućnost suradnje s Državnim zavodom za statistiku.

Uz skrb o vlastitoj građi, i u 2014. godini nastavit će se s programima preventivnoga i kurativnoga konzerviranja baštinskih knjižničnih zbirki izvan Nacionalne i sveučilišne knjižnice, i to u mjeri u kojoj će novčano potpomoći Ministarstvo kulture. Programi se provode u suradnji s ovlaštenim matičnim (sveučilišnim) knjižnicama te konzervatorskim odjelima Ministarstva kulture. Svrha je tih programa stvaranje optimalnih uvjeta pohrane čime se, uz relativno mala novčana sredstva, dugoročno produžuje vijek trajanja te dobiva uvid u najznačajnije predstavnike hrvatske i svjetske knjižnične pisane baštine. To će umnogome pomoći pri utvrđivanju prioriteta za financijski zahtjevniju kurativnu zaštitu.

Zaključno, ovaj Plan rada usmjeren je ponajprije razvoju Nacionalne i sveučilišne knjižnice, ali i razvoju svih ostalih vrsta knjižnica i knjižničarstva te jačanju suradništva u informacijskome okruženju.

1 NABAVA I IZGRADNJA ZBIRKI

REDOVITI PROGRAMI

Nacionalna zbirka *Croatica* gradi se sustavnim prikupljanjem knjižnične i neknjižnične građe na svim medijima na temelju obveznoga primjerka, a upotpunjuje kupnjom, zamjenom i darom (osobito deziderata te antikvarna *Croatica*). Njezin je integralni dio i Zbirka inozemne Croatiae koja okuplja građu objavljenu izvan Hrvatske, a čiji su autori Hrvati ili im je tema Hrvatska i Hrvati.

Izgradnji zbirke *Croatica* pridonose i zbirke građe posebne vrste sustavnom nabavom antikvarne i suvremene građe, nadzirući redovitost i potpunost dostave obveznoga primjerka te nabavom digitalnih preslika građe iz inozemnih ustanova.

Zbirka *Croatica* gradi se i u sklopu Hrvatskoga arhiva weba identifikacijom, odabirom, prihvatom i arhiviranjem mrežne građe, pobiranjem .hr domene i tematskim pobiranjima prema potrebi te novčanim i tehničkim mogućnostima.

Sadržaj digitalne zbirke *Croatica* sustavno se izgrađuje i izradbom digitalnih preslika građe Knjižnice u sklopu redovitoga programa digitalizacije i projekata digitalizacije građe.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica kao središnja knjižnica Sveučilišta u Zagrebu također je dužna graditi reprezentativne zbirke hrvatske i inozemne znanstvene i stručne građe te nabavljati elektroničke izvore informacija koji su namijenjeni studentskoj i znanstveno-nastavnoj zajednici.

Zbog značajno smanjenih sredstava planirana je kupnja građe prepolovljena, što onemogućuje neprekidnost izgradnje fondova, osobito inozemnih znanstveno-stručnih časopisa i *online* dostupnih baza podataka. Kako se ne očekuje povećanje novčanih sredstava namijenjenih nabavi knjižnične građe, trebat će osmisliti alternativne načine i intenzivnije primjenjivati tradicionalne kanale nabave knjižnične građe (zamjena i dar).

Brojčani pokazatelji

Obvezni primjerak

Knjige (tiskane): 14 000

Časopisi (tiskani): 2500 naslova / 12 000 svezaka

Novine (tiskane): 280 naslova / 28 000 svezaka

Sitni tisak – serijske: 300

Ostalo – knjige i brošure za knjižnice u sustavu: 44 000

Ostalo – periodika za knjižnice u sustavu: 11 000

Kupnja

Knjige – *Croatica* (tiskane/digitalne): 750

Knjige – strane (tiskane/digitalne): 1000

Časopisi – strani (tiskani/digitalni) naslovi: 200

Zamjena

Knjige – *Croatica* (tiskane) (iz NSK): 1050

Knjige – strane (u NSK): 1000

Časopisi – *Croatica* (iz NSK): 350 naslova / 1050 svezaka

Časopisi – strani (u NSK): 450 naslova

Dar

Knjige – *Croatica*: 2850

Knjige – strane: 100

Časopisi – strani: 500

RAZVOJNI PROGRAMI

Poboljšanju izgradnje zbirke *Croatica*, bitno će pridonijeti pravno uređenje cjelovitosti obveznoga primjerka, uspostava prihvata elektroničkih omeđenih publikacija kroz sustav e-knjiga, izgradnja baze podataka *Deziderata* i baze podataka *Inozemna Croatia* te osuvremenjivanje postojećih i izradba novih smjernica za izgradnju zbirki, kao i mjerila za postupanje s viškom građe. Za sve navedene aktivnosti potrebno je imenovati koordinatora(e).

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnička zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima te Posebni cilj 1.1 Unapređenje upravljanja zbirkama.*)

Kako bi se ustanovila kvaliteta i usmjerio razvoj znanstvenih i stručnih zbirki tiskane građe te izradile smjernice za koordiniranu nabavu, pristupit će se njihovu vrednovanju na temelju sljedećih pokazatelja: korištenje građe i broj korisnika u čitaonicama, posudba građe izvan Knjižnice te broj primjeraka pojedinih naslova/zastupljenost ispitne literature, dok se širenje pristupa elektroničkim izvorima informacija vidi u uspostavi njihove koordinirane (konzorcijalne) nabave.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.3 Potpora razvoju obrazovne i znanstvene zajednice.*)

2 NACIONALNA BIBLIOGRAFIJA

REDOVITI PROGRAMI

Hrvatska bibliografija knjiga, Niz A

Temeljne su zadaće katalogizacija, priređivanje i objavljivanje tekuće nacionalne bibliografije knjiga pristiglih obveznim primjerkom. Predviđa se da će se priljev građe povećati desetak posto (kakav je trend bio i proteklih godina). Primjereno tomu potrebno je osigurati ažurnu obradbu i pripremu kao preduvjete za redovito objavljivanje bibliografija. Objavljivanje će se nastaviti u HTML obliku na internetskim stranicama Hrvatske nacionalne bibliografije pomoću programa *Biblio Buki*.

U CIP uredu planira se nastavak redovite djelatnosti izradbe skraćenih preliminarnih zapisa. Zbog predviđenoga rasta broja CIP zahtjeva očekuje se pojačana suradnja s nakladnicima te, u sklopu Programa koordinirane kontrole izradbe CIP zapisa, suradnja s CIP uredima pri sveučilišnim knjižnicama u Hrvatskoj.

Hrvatska bibliografija članaka, Niz B

Bibliografija bilježi znanstvene, stručne, književne i ostale vrijedne priloge iz časopisa i ostalih serijskih publikacija tiskanih u Republici Hrvatskoj koje knjižnica dobavlja obveznim primjerkom te su dio općega fonda *Croatica*.

Planira se deskriptivna i sadržajna obradba članaka te izradba i redakcija 13 000 bibliografskih zapisa, kao i povezivanje bibliografskih zapisa i 6500 članaka dostupnih na Portalu znanstvenih časopisa Republike Hrvatske te članaka objavljenih u ostalim elektroničkim serijskim publikacijama s otvorenim pristupom.

Kako u Odsjeku sadržajne obrade nije provedena redakcija ključnih riječi i kontrola rada volontera, uz redakciju predmetnica izrađenih u odsjeku Bibliografija članaka obavlja se i redakcija/nadopuna starijih zapisa radi semantičke kontrole ključnih riječi i ujednačivanja nazivlja. Redakcija starijih zapisa ne obavlja se sustavno.

Hrvatska retrospektivna bibliografija

Temeljne su djelatnosti prikupljanje građe, njezina bibliografska obradba i objavljivanje opće hrvatske retrospektivne bibliografije knjiga: 1835. – 1940.

U 2014. nastaviti će se rad na programu *Objavljivanje Građe za HRB u digitalnome obliku*. Provest će se uređivanje popisa *Deziderata HRB* za daljnjih 2000 jedinica. Planira se prikupiti još 300 jedinica za Dopune Građi za HRB. Za digitalizacijski projekt *Reading Europe* prikupiti će se i digitalizirati daljnjih 30 knjiga, a nastaviti će se i prikupljanje građe za projekt *Adrianskoga mora sirena* kao prinos ubrzanoj digitalizaciji u Knjižnici te, ovisno o dovršenju sustava *D-knjiga*, sudjelovati će se u radu na metapodacima.

U području obradbe građe planira se provesti analiza stanja u bibliografskoj bazi Knjižnice s obzirom na pokazatelje u pretraživanju po signaturama te rezultate posljednje revizije fonda. Izraditi će se 550 novih bibliografskih i 400 normativnih zapisa te 1500 bibliografskih zapisa *de visu*. Provest će se usklađivanje normativnih podataka u Dopunama za HRB (gotovo 8700 bibliografskih zapisa). Planira se i završni pregled preostalih sedam svezaka (gotovo 25 000 jedinica) skeniranoga niza *Građa za HRB*.

RAZVOJNI PROGRAMI

Kako bi se povećao opseg građe u nacionalnoj bibliografiji, planira se proširenje mjerila za odabir građe.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima te Posebni cilj 1.1 Unapređenje upravljanja zbirkama.*)

Planira se uspostava Nacionalne bibliografske baze podataka *Croatica* za identifikaciju hrvatske građe u Alephu, kao i razvoj programa *Biblio Buki* za objavljivanje svih nacionalnih bibliografija u elektroničkome obliku.

Planira se uspostava Baze članaka iz hrvatskih časopisa po uzoru na sličnu praksu Britanske knjižnice, Češke nacionalne knjižnice (Články v českých novinách, časopisech a sbornících), Finske nacionalne

knjižnice (Reference Database of Finnish Articles) itd. Tako bi gotovo 221 000 bibliografskih zapisa članaka bilo dostupno kao poseban proizvod/usluga.

Od inozemnih tiskarskih središta, u razdoblju od XV. do XVIII. stoljeća najveći broj hrvatskih knjiga tiskan je u venecijanskim tiskarama, od kojih je poprilično onih koje Nacionalna i sveučilišna knjižnica ne posjeduje. Radi njihove identifikacije pokreće se izradba retrospektivne bibliografije *Croatica Veneta: bibliografija hrvatskih knjige objavljenih u Mlecima od XV. do XVIII. stoljeća*, a kao nastavak istraživanja koje je svojedobno proveo Dražen Budiša.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima te Posebni cilj 1.3 Razvoj knjižničnih proizvoda i usluga.*)

3 OBRADBA KNJIŽNIČNE GRAĐE

REDOVITI PROGRAMI

Katalogizacija podrazumijeva izradbu prepublikacijskih, kataložnih, bibliografskih i normativnih zapisa, kao i sadržajnu katalogizaciju svih vrsta knjižnične građe – serijskih publikacija, knjiga, rukopisa, elektroničke građe, kartografske građe, nota, glazbenih i neglazbenih zvučnih snimaka, grafičke građe, trodimenzionalnih artefakata, doktorskih disertacija i magisterija, sitnoga tiska itd. Uz katalogizaciju nove građe, radi se i rekatalogizacija građe koju Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu posjeduje od prije. Provodi se na odjelima/odsjecima: Odjel obrade knjižnične građe, Odjel nacionalne bibliografije, Zbirka rukopisa i starih knjiga, Zbirka muzikalija i audiomaterijala, Grafička zbirka, Zbirka zemljopisnih karata i atlasa i Hrvatski zavod za knjižničarstvo.

Od redovitih poslova koji će se obavljati tijekom 2014., valja istaknuti redakturu klasifikacijskoga i predmetnoga sustava u bibliografskoj i normativnoj bazi podataka, klasificiranje normiranih predmetnih odrednica prema UDK, prevođenje normiranih predmetnih odrednica na engleski jezik (izradba dvojezičnoga rječnika predmetnoga sustava), izradbu kontroliranoga rječnika dodatnih predmetnih odrednica; osuvremenjivanje načina katalogizacije doktorskih disertacija; poboljšanje mapiranja klasifikacijskih oznaka u predmetna područja i potpodručja za arhiviranu mrežnu građu u HAW-u.

Croatica

V. poglavlje 2 *Nacionalna bibliografija*.

Strane knjige

Katalogiziraju se knjige za zbirke građe u slobodnome pristupu, Zbirku rukopisa i starih knjiga, Grafičku zbirku, Zbirku muzikalija i audiomaterijala, Zbirku za knjižničarstvo te Zbirku službenih publikacija. Radi se retrospektivna katalogizacija knjiga iz zatvorenoga spremišta.

Doktorske disertacije

Izrađuje se kataložni zapis, zapis o posjedovanju i primjerku za tiskane doktorske disertacije svih sveučilišta u Republici Hrvatskoj. Mrežne inačice disertacija i magistarskih radova katalogiziraju se u sklopu Digitalnoga akademskog repozitorija (DAR).

Mrežna građa

Obavljaju se redoviti poslovi identifikacije i odabira publikacija prema poznatim mjerilima, katalogizacija, prihvata i arhiviranje građe, komunikacija s nakladnicima (obavijest o arhiviranju, pomoć kod uređivanja i objavljivanja publikacija na internetu), održavanje portala HAW-a, pobiranje .hr domene i tematska pobiranja prema potrebi te novčanim i tehničkim mogućnostima. Uređivanje predmetnih područja i potpodručja za arhiviranu mrežnu građu.

Serijske publikacije i ostala neomeđena građa

Katalogiziraju se hrvatske serijske publikacije pristigle obveznim primjerkom i strane serijske publikacije, a prema potrebi radi se uređivanje starih zapisa. Nastavlja se retrospektivna katalogizacija za stare hrvatske serijske publikacije. Digitalne preslike starih hrvatskih novina i časopisa katalogiziraju se u sklopu sustava *Digitalizirane stare hrvatske novine i časopisi (DNC)*.

Sitni tisak

Katalogizira se obvezni primjerak izdvojen kao sitni tisak, a obuhvaća dio serijskih publikacija, brošura i ephemeru.

Građa u zbirkama građe posebne vrste

Obradba se obavlja u zbirkama građe posebne vrste: Zbirci starih knjiga i rukopisa, Zbirci muzikalija i audiomaterijala, Grafičkoj zbirci i Zbirci zemljopisnih karata i atlasa.

Zbirka rukopisa i starih knjiga

Nastavit će se sustavna obradba novijih rukopisa i knjiga, kao i obradba rukopisnih ostavština, proglašena i letaka. Budući da je u tijeku revizija fonda Zbirke, provest će se i revizija postojećih zapisa te izradba novih zapisa. Nastavit će se sa sustavnom katalogizacijom knjiga iz skupine *Croatica* tiskanih do 1835. te njihovim premještanjem iz zatvorenoga spremišta u Zbirku. Započet će se s katalogizacijom strane knjige 16. st. kao prvom fazom u izradbi tiskanoga kataloga knjiga 16. stoljeća. Nastavit će se rad na obradbi rukopisnih ostavština što su pohranjene u fondu Zbirke.

Grafička zbirka

Tijekom 2014. obavljat će se redoviti poslovi inventarizacije, deskriptivne i sadržajne katalogizacije novonabavljene građe te izradba zapisa o posjedovanju.

Zbirka zemljopisnih karata i atlasa

Tijekom 2014. obavljat će se redoviti poslovi inventarizacije, deskriptivne i sadržajne katalogizacije novonabavljene građe te izradba zapisa o posjedovanju. Obradit će se i karte, atlas i knjige iz Zbirke Novak te provesti revizija postojećih i izradba novih zapisa u normativnoj bazi imena i geografskih predmetnih oznaka.

Zbirka muzikalija i audiomaterijala

Tijekom 2014. obavljat će se redoviti poslovi inventarizacije, deskriptivne i sadržajne katalogizacije novonabavljene građe te izradba zapisa o posjedovanju. Nastavit će se obradba rukopisnih muzikalija iz skladateljskih ostavština pohranjenih u Zbirci, obradba nota iz ostavština Kopitović, Antun Švarc, Ivo Kirigin, S. Lžičar, sređivanje i signiranje ostavština Stahuljak (dio), Kirigin, S. Lžičar, A. Kopitović i A. Švarc te obradba šelak gramofonskih ploča iz Fonoteke Čapka.

Normativni nadzor i sadržajna katalogizacija

U Odsjeku normativnoga nadzora izrađuju se novi i uređuju postojeći pregledni zapisi za hrvatska i strana osobna imena, korporativna tijela, sastanke, nazive političko-teritorijalnih jedinica, obiteljska imena te jedinstvene stvarne naslove.

Sadržajna katalogizacija uključuje dodjeljivanje klasifikacijskih oznaka i predmetnih odrednica u bibliografskoj bazi podataka, kao i izradbu kontroliranoga rječnika predmetnih (vodećih i dodatnih) odrednica u normativnoj bazi podataka. Obavljaju se i sljedeći poslovi: klasificiranje normiranih predmetnih odrednica prema UDK, prevođenje normiranih predmetnih odrednica na engleski jezik (izradba dvojezičnoga rječnika predmetnoga sustava), izradba kontroliranoga rječnika dodatnih predmetnih odrednica, kao i redakcija klasifikacijskoga i predmetnoga sustava (u bibliografskoj i normativnoj bazi podataka). Sadržajna obradba provodi se i u zbirkama građe posebne vrste.

Dodjela identifikacijskih oznaka

Uredi za identifikatore (ISSN, ISBN, ISMN) učlanjuju i popisuju hrvatske nakladnike knjiga i notne građe te identificiraju hrvatske serijske publikacije i drugu neomeđenu građu. Uredi djeluju prema pravilima međunarodnih sustava ISSN, ISBN, ISMN. U uredima se daju upute, savjeti i stručna pomoć nakladnicima u skladu s pravilima sustava.

U ISSN uredu za Hrvatsku planira se dodjela ISSN broja digitalnim preslikama hrvatskih serijskih publikacija te izradba novoga, zasebnoga zapisa u skladu s pravilima novoga izdanja Priručnika za ISSN.

RAZVOJNI PROGRAMI

Za poboljšanje obradbe knjižnične građe bitne su sljedeće aktivnosti: sudjelovanje u izradbi pravilnika za katalogizaciju i smjernica za izgradnju zbirke, izradba uputa za katalogizaciju i provođenje normativnoga nadzora, povećanje opsega građe u nacionalnoj bibliografiji, razvoj novoga portala za katalogizaciju, povećanje kvalitete i ujednačenosti bibliografskih i normativnih zapisa, provođenje *online* izobrazbe knjižničara otvaranjem spomenutoga portala.

U slučaju osiguranja sredstava, planira se uspostava Ureda za DOI te uspostava Sustava za DOI. Uvođenjem centraliziranoga dodjeljivanja DOI-a *online* dostupnim hrvatskim znanstvenim sadržajima, osigurala bi se jedinstvena identifikacija digitalnih objekata (*online* časopisa, knjiga, članaka, izvješća, poglavlja u knjizi itd.) te podigla razina dostupnosti, kao i mogućnost unakrsnoga povezivanja referenci hrvatskih i međunarodnih znanstvenih sadržaja.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima, Posebni cilj 1.1 Unapređenje upravljanja zbirkama, 1.2 Digitalna knjižnica, 1.3 Razvoj knjižničnih proizvoda i usluga te Posebni cilj 1.4 Predstavljane i promicanje rada Nacionalne i sveučilišne knjižnice.*)

4 ZAŠTITA I POHRANA KNJIŽNIČNE GRAĐE

REDOVITI PROGRAMI

Sustavna skrb o građi koja se čuva u zbirkama građe posebne vrste, zatvorenome spremištu i prostoru otvorenoga pristupa građi provodi se u sklopu redovitoga poslovanja navedenih sudionika te Odjela za zaštitu i pohranu građe. U poslovima izradbe preslika građe radi zaštite i korištenja aktivno sudjeluju zbirke građe posebne vrste i ostali odjeli. Hrvatski zavod za knjižničarstvo sudjeluje u izradbi i organizaciji projekata.

Konzervatorsko-restauratorski poslovi provodit će se u planiranome opsegu uz redovitu opskrbu materijalom i održavanje opreme. Redovito će se provoditi poslovi preventivne zaštite građe u Knjižnici.

U sklopu programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara, provest će se konzerviranje i restauriranje stripovnih crteža *Brodolomci na otoku Mega* (1952./53.) autora Andrije Maurovića; konzervatorsko-restauratorski radovi na knjižnoj građi Manastira Krupa; konzervatorsko-restauratorski radovi na knjižnoj građi u vlasništvu Romana Vukalovića; konzervatorsko-restauratorski radovi na novinama novine *La Bilancia* iz Sveučilišne knjižnice u Rijeci; programi preventivnoga i kurativnoga konzerviranja građe baštinskih zbirki (Knjižnica Župnoga ureda u Zagorskim Selima, Franjevačkoga samostana sv. Lovre u Šibeniku; knjižnica Kapucinskoga samostana Sv. Josipa u Karlobagu).

Provedba redovitih poslova mikrofilmiranja i digitalizacije građe odvijat će se u planiranome opsegu uz redovitu opskrbu potrebnim materijalom i zadovoljenje ostalih tehničkih preduvjeta (održavanje opreme, diskovni prostor itd.).

Poslovi pohrane i revizije građe, održavanja primjerenih uvjeta pohrane te izdavanja građe na korištenje odvijat će se u redovitome opsegu.

Brojčani pokazatelji

ZAŠTITA

Vrsta posla	Jedinica	Planirano u 2014.
Digitalizacija izvornika	snimak	13 876
Digitalizacija mikrofilma	snimak	54 914
Mikrofilmiranje građe	snimak	69 372
Konzerviranje i restauriranje građe	svezak	340
Opremanje zaštitnom ambalažom	ovitak, košuljica, mapa, kutija, paspartu	4937
Uvezivanje građe	uvez/svezak	866

POHRANA

Vrsta posla	Broj jedinica
Smještaj prinovljene građe	26 125
Davanje građe na korištenje	80 000
Revizija građe	37 500
Provjera građe za popunjavanje fonda	2200

RAZVOJNI PROGRAMI

Kako bi se povećala kvaliteta i opseg preventivne i kurativne zaštite knjižnične građe, planira se izradba smjernica za zaštitu zbirki, uspostava informacijskoga sustava dokumentiranja stanja i postupaka zaštite građe, izradba plana sustavne zaštite starih hrvatskih novina, procedura/uputa za rukovanje i korištenje, pohranu, pakiranje/transport i izlaganje građe te plan zaštite i spašavanja knjižnične građe.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima te Posebni cilj 1.1 Unapređenje upravljanja zbirkama.*)

Planira se i nekoliko novih razvojnih programa: procjena ugroženosti knjižnične građe od elementarnih nepogoda i velikih nesreća; istraživanje materijala i tehnika iluminiranih kodeksa iz Zbirke rukopisa i starih knjiga; nedestruktivna ispitivanja nečitljivih (izbljedjelih i precrtanih tekstova) na grafi Zbirke rukopisa i starih knjiga (nevidljivo učiniti vidljivim) te nedestruktivna ispitivanja na teško oštećenim slikama Sergije Glumca pohranjenim u Grafičkoj zbirci.

5 KORISNIČKE USLUGE

REDOVITI PROGRAMI

Korisničke usluge (izravne ili neizravne, one koje se pružaju korisnicima u Knjižnici – posudba ili korištenje građe u čitaonicama, ili korisnicima na daljinu – poput različitih oblika informacijsko-referalnih usluga) bitno pridonose ukupnim postignućima Knjižnice.

Očekuje se neznatno povećanje broja upisanih korisnika, korištenja knjižnice i usluga, kao i svih ostalih različitih informacijskih usluga (osobno, telefonom ili na daljinu), povećanje broja zahtjeva za tematskim pretraživanjima i pretraživanja za potrebe napredovanja u znanstvenome radu (znanstvena produktivnost – radovi objavljeni u bazi Web of Science, Scopus, kategorije radova A1 i A2) te izdavanje potvrda o citiranosti i indeksiranosti.

Predviđa se zadržavanje istoga broja korisnika koji fizički dolaze u Knjižnicu te blago povećanje broja virtualnih korisnika usluga dostupnih na portalu Knjižnice i ostalim portalima.

Planira se tjedno radno vrijeme Knjižnice: 80 sati na ulaznoj razini, 72 sata u čitaonicama sa slobodnim pristupom i 27 sati u zbirkama građe posebne vrste.

Odjel korisničkih službi (odsjek Središnja informacijska služba i odsjek Čitaonice)

Planirani brojčani pokazatelji

- Broj upisanih korisnika: 19 200.
- Broj upisanih korisnika za Večernji rad i korištenje: 16 400.
- Broj bibliografskih i referalnih informacija: 130 500.
- Broj upita *Pitajte knjižničara*: 8500.
- Broj potvrda o citiranosti: 700.
- Broj fizičkih ulazaka korisnika: 322 000.
- Broj vodstava stručnih skupina i na stranim jezicima: 135.
- Broj korisnika u čitaonicama sa slobodnim pristupom: 260 500.

Posudba i korištenje građe u čitaonicama

Predviđa se i porast posudbe knjiga ili korištenja knjiga te ostale građe u čitaonicama.

Posudba izvan Knjižnice: 20 200 knjiga.

Korištenje u čitaonicama sa slobodnim pristupom: 43 000 jedinica građe.

Korištenje u čitaonicama posebnih zbirki sa slobodnim pristupom

Čitaonica časopisa: 40 800 periodičkih jedinica, 3000 knjiga.

Zbirka disertacija i magistarskih radova: 4500 jedinica građe.

Zbirka građe o Domovinskome ratu: 550 jedinica građe.

Čitaonica Zbirke službenih publikacija: 1432 jedinice građe.

Međuknjižnična posudba

Međuknjižnična posudba knjiga iz fonda Knjižnice: 1500 zahtjeva.

Međuknjižnična posudba – izradba preslika iz fonda Knjižnice: 2000 zahtjeva.

Međuknjižnična posudba knjiga iz drugih knjižnica: 780 zahtjeva.

Međuknjižnična posudba – dostava članaka iz drugih knjižnica i servisa: 1100 zahtjeva.

Izobrazba korisnika

Korisničke će službe u sklopu svoje djelatnosti održavati izobrazbu za krajnje korisnike organiziranim oblicima strukturiranih tečajeva ili pak individualnim izobrazbama u prostorima čitaonica ili drugim prostorima.

Izgradnja fonda, revizija i izlučivanje građe sa slobodnoga pristupa

Izgradnja, revizija i izlučivanje fonda građe u slobodnome pristupu u Čitaonici za društveno-humanističke znanosti i Čitaonici za prirodne, primijenjene i tehničke znanosti, kao i za fondove ostalih zbirki u slobodnome pristupu, spada u redovite poslove korisničkih službi.

Zbirke građe posebne vrste

Zbirke građe posebne vrste (Zbirka rukopisa i starih knjiga, Grafička zbirka, Zbirka zemljopisnih karata i atlasa te Zbirka muzikalija i audiomaterijala) obavljat će u sklopu redovitih programa informacijsko-referalnu djelatnost za uže tematsko područje, bit će referentni centri za predstavljanje posebnih vrsta građe i davat će na korištenje građu u čitaonicama. Isto tako, obavljat će informacijsko-referalnu djelatnost i za korisnike na daljinu.

Zbirka rukopisa i rijetkih knjiga

Broj korisnika u čitaonicama: 1000.

Korištenje građe u čitaonicama: 8000 jedinica građe.

Vođenje skupina: 30 skupina.

Grafička zbirka

Broj korisnika u čitaonicama: 1300.

Korištenje građe u čitaonicama: 11 000 jedinica građe.

Vođenje skupina: 30 skupina.

Zbirka zemljopisnih karata i atlasa

Broj korisnika u čitaonicama: 900.

Korištenje građe u čitaonicama: 2300 jedinica građe.

Vođenje skupina: 15 skupina.

Zbirka muzikalija i audiomaterijala

Broj korisnika u čitaonicama: 700

Korištenje građe u čitaonicama: 1300 jedinica građe.

Vođenje skupina: 10 skupina.

RAZVOJNI PROGRAMI

Povećanje dostupnih digitalnih sadržaja

Količina digitalne građe pohranjene u sustave trajne pohrane obveznoga primjerka (HAW, D-knjiga) i sustav za pohranu disertacija i završnih radova (DAR) ovisit će o nakladničkoj produkciji digitalnih publikacija, redovitosti dostavljanja digitalnih inačica disertacija i završnih radova te tehničkim mogućnostima rada navedenih sustava. U slučaju dosljedne primjene odredaba Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokome obrazovanju te u skladu s dostupnim statističkim podatcima, procjenjuje se da bi godišnje Knjižnici moglo pristignuti više od 35 000 digitalnih datoteka završnih radova.

Količina dostupne digitalizirane građe (DNC, D-knjiga) ovisit će pak o raspoloživoj opremi, broju djelatnika koji obrađuju datoteke, raspoloživome diskovnom prostoru za pohranu digitalnih preslika te dodijeljenim sredstvima iz projekata digitalizacije za skeniranje i obradbu građe uz pomoć vanjskih suradnika.

Ako se ne priskrbe sredstva za nabavu skenera ili angažman vanjskih suradnika, povećanje sadržaja digitalne knjižnice može se jedino ostvariti preraspodjelom poslova te povećanim sudjelovanjem djelatnika Knjižnice. Provodit će se tri trogodišnja projekta digitalizacije odobrena u 2013. godini. Dio projekata koji su započeti prethodnih godina te nisu dovršeni zbog nedovoljne količine dodijeljenih sredstava, u manjem će se opsegu nastaviti provoditi u sklopu redovitoga programa digitalizacije građe Knjižnice.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima te Posebni cilj 1.2 Digitalna knjižnica.*)

Vrednovanje i razvoj informacijskih usluga

Portal Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu osigurava pristup različitim elektroničkim uslugama: katalozi knjižnice, internetske stranice, portali s digitalnom građom, pohranjene internetske publikacije, elektronički izvori, usluga *Pitajte knjižničara* i dr. Radi cjelovitoga vrednovanja usluga nužni su i kvalitativni pokazatelji koji će ukazati na smjer razvoja informacijske djelatnosti radi povećanja učinkovitosti i poboljšanja kvalitete usluga za krajnjega korisnika. Kako bi se mogla provoditi i kvantitativna i kvalitativna vrednovanja, nastavit će se rad na uspostavi sustava praćenja kvalitete usluga kao referentnoga okvira za provedbu postupaka vrednovanja. Razvoj novih usluga temeljit će se na istraživanju potreba korisnika te u skladu s tehnološkim mogućnostima.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima te Posebni cilj 1.3 Razvoj knjižničnih proizvoda i usluga.*)

Međuknjižnična posudba i elektronička dostava dokumenata

Za ostvarivanje djelotvornoga sustava opskrbe dokumenata na lokalnoj i globalnoj razini nužno je korištenje suvremene informacijsko-komunikacijske tehnologije te stvaranje sustava koji bi korisnicima osigurao zajedničko korištenje izvora znanja i informacija o fondovima različitih knjižnica. Učinkovitost rada na nacionalnoj razini otežana je zbog nedostatka sličnoga sustava koji bi omogućio suvremeno elektroničko poslovanje i povezivanje knjižnica u integrirani knjižnični sustav u procesima međuknjižnične posudbe. Kako implementacija modula međuknjižnične posudbe u sklopu

knjižnično-informacijskoga sustava (ALEPH ILS) nije moguća zbog nedostatka novčanih sredstava, pristupit će se izradbi vlastitoga rješenja za elektroničko naručivanje te praćenje provedbe i kvalitete poslovnoga procesa.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima* te *Posebni cilj 1.3 Razvoj knjižničnih proizvoda i usluga.*)

Izobrazba korisnika

Orijentacijska izobrazba skupina korisnika zasniva se na upućivanju o uslugama i načinu korištenja Knjižnice. Kao nadogradnja ovoj usluzi, planira se razvoj modularnoga programa izobrazbe kojim bi se poboljšavala informacijska pismenost. Ona će obuhvatiti samostalno pretraživanje, vrednovanje te korištenje izvora i usluga. Izobrazba će se provoditi neprekidno, u skladu s potrebama korisnika, relevantnim i dostupnim izvorima ili pojedinim vrstama knjižničnih usluga u Knjižnici. Uspješnost programa mjerit će se brojem polaznika u odnosu na ukupni broj učlanjenih korisnika te analizom evaluacijskih upitnika.

Za potrebe korisnika na daljinu razvit će se program *online* izobrazbe korisnika. Uspješnost programa mjerit će se brojem prijavljenih korisnika na daljinu te analizom *online* evaluacijskih upitnika.

Poseban izazov u sljedećem razdoblju predstavljat će izobrazba korisnika – studenata i doktoranada za izradbu i dostavu digitalnih oblika završnih radova u Digitalni akademski repozitorij (DAR), što podrazumijeva osiguranje tehničke podrške, pripremu uputa i izobrazbu za izradbu rada u primjerenim formatima za trajnu pohranu. Predviđa se i kvalitetnije povezivanje Knjižnice u programe Sveučilišta u Zagrebu namijenjene obavješćivanju studenata o konceptu otvorenoga pristupa, znanstvenoj čestitosti (etici u znanosti) itd.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima* te *Posebni cilj 1.3 Razvoj knjižničnih proizvoda i usluga.*)

Razvoj obrazovne i znanstvene okoline

Ostvarenje učinkovite i poticajne obrazovne okoline u sklopu fizičkih i virtualnih prostora Nacionalne i sveučilišne knjižnice bitna je pretpostavka ostvarenju cilja potpore razvoja obrazovne i znanstvene zajednice na temelju raspoloživih knjižničnih resursa. Planira se nastavak rada na razvoju QR kodova za identificiranje građe u otvorenome pristupu namijenjene korisnicima Zbirke za knjižničarstvo. U provedbi ostvarenja ovoga programa od presudne je važnosti suradnja sa studentima knjižničarstva ili volonterima.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Općem cilju 2. Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju* i *Posebnomu cilju 2.3. Potpora razvoju obrazovne i znanstvene zajednice u segmentima aktivnosti 2.3.2.2. Uključivanje u politiku slobodnoga pristupa i zaštitu znanstvenih informacija* te *2.3.4.1. Oblikovanje učinkovite i virtualne okoline s ciljem poticanja inovativnih načina učenja i poučavanja.*)

Program za slijepe i slabovidne korisnike

Korištenjem prilagođene informatičke opreme, slijepim i slabovidnim osobama omogućuje se pristup cjelokupnomu fondu Knjižnice. Za uspostavu ove usluge potrebna je specijalizirana računalna oprema. U 2014. očekuje se opremanje barem jednoga takvog radnog mjesta.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima* te *Posebni cilj 1.3 Razvoj knjižničnih proizvoda i usluga.*)

6 KNJIŽNIČNO-INFORMACIJSKI SUSTAV, INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE I RAZVOJ DIGITALNE KNJIŽNICE

REDOVITI PROGRAMI

Informatičko-tehnička podrška redovitom poslovanju te projektima i razvojnim programima Knjižnice odvija se u otežanim okolnostima korištenja zastarjele opreme, nemogućnosti nabave nove i nedovoljnoga novčanog potpomaganja razvojnih tehnoloških projekata. Provođit će se poslovi održavanja nekoliko informacijskih sustava koji su izrađeni u Knjižnici te sustava izrađenih uz pomoć vanjskih suradnika, u skladu s novčanim mogućnostima. Sistemsko održavanje, podrška i razvoj obuhvatit će redovite aktivnosti u otklanjanju teškoća u radu, izradbi tehničke dokumentacije, nadzoru i održavanju poslužitelja i računalne mreže te poslova zaštite. Planira se nabava nove opreme radi osiguranja boljih uvjeta za rad djelatnika i korisnika Knjižnice, u skladu s novčanim mogućnostima. U skladu s planom razvoja na poboljšanju poslovnih procesa i korisničkih usluga, radit će se na uspostavi novih baza podataka, razvoju mikrostranica i portala.

Osiguranje sredstava za održavanje i razvoj sustava *Aleph* preduvjet su za kvalitetno provođenje planiranih poslova u redovitome i razvojnome programu rada integriranoga knjižničnog sustava u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici te visokoškolskim i znanstvenim knjižnicama u Republici Hrvatskoj. Osigurat će se redoviti produkcijski rad knjižnica članica te funkcionalno testiranje u produkcijskome radu Nacionalne i sveučilišne knjižnice i knjižnica sastavnica Sveučilišta u Zagrebu (ZAG).

Redovito će se održavati sastanci Povjerenstva NSK i ZAG, izobrazbe te radni posjeti knjižnicama članicama sustava. U suradnji s ključnim knjižničarima radit će se na uspostavi servisa u modulima *Katalogizacija*, *Nabava* i *Cirkulacija*. Radit će se na poboljšanju funkcionalnosti WebOPAC-a za prikaz svih vrsta građe (bibliografskih i zapisa o posjedovanju) te poboljšanju prikaza i mogućnosti pretraživanja WebOPAC-a. Također, redovito će se raditi na rješavanju prijavnica koje pristižu kroz sustav za podršku, kako bi se korisnicima osigurao nesmetan rad.

RAZVOJNI PROGRAMI

U sklopu razvojnih programa aktivnosti će se provoditi u skladu s mogućnostima te osiguranim sredstvima za održavanje i nabavu dodatnih aplikacija.

Nacionalna bibliografija

Planira se uspostava Nacionalne bibliografske baze podataka Croatica čija bi zadaća bila primjereno identificiranje hrvatske građe sukladno nacionalnim mjerilima, u sklopu Alepha. Punu funkcionalnost dosegnut će ako se nabavi potrebna programska podrška.

Uz suradnju Stručnoga izvršnog tima *Aleph* i ostalih djelatnika zaduženih za integrirani knjižnični sustav, radit će se na poboljšanju sveobuhvatnoga rješenja za objavljivanja (elektroničkih) bibliografija korištenjem programa *Biblio Buki*.

Uspostavom Baze podataka – Članci iz hrvatskih časopisa osigurat će se dostupnost bibliografskim podacima te pristup cjelovitim tekstovima članaka.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima te Posebni cilj 1.3 Razvoj knjižničnih proizvoda i usluga.*)

Online katalog NSK

Katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu sadrži zapise za knjižnu i ostale vrste građe koja se nalazi u fondu Knjižnice te zapise za građu koju Knjižnica ne posjeduje (Hrvatska retrospektivna bibliografija, zapisi izrađeni u drugim knjižnicama kooperativnom katalogizacijom, pojedini CIP zapisi i sl.). Katalog korisnicima omogućuje jednostavno i složeno pretraživanje te pronalaženje bibliografskih i normativnih podataka te podataka o posjedovanju i smještaju građe. Kako bi im se pružio što bolji uvid u podatke o građi obrađenoj i pohranjenoj u Knjižnici, provest će se poboljšanje (razvoj) korisničkoga sučelja te uvođenje novih usluga.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima* te *Posebni cilj 1.3 Razvoj knjižničnih proizvoda i usluga.*)

Skupni katalog

Prvenstvena je zadaća osigurati sredstva za izgradnju knjižničkoga informacijskog sustava funkcionalnim povezivanjem hrvatskih knjižnica (skupni katalog) radi racionalizacije izradbe i djelotvornosti u korištenju obavijesnih izvora.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima* te *Posebni cilj 1.3 Razvoj knjižničnih proizvoda i usluga.*)

Digitalna knjižnica

Razvoj Hrvatske digitalne knjižnice (dHk), odnosno razvoj preostalih modula za upravljanje digitalnom građom i uspostavu novih usluga za korisnike Knjižnice, osobito za zbirke građe posebne vrste (Grafička zbirka, Zbirka zemljopisnih karata i atlasa i Zbirka muzikalija i audiomaterijala) koje nisu u mogućnosti uspostaviti redoviti program upravljanja i objave digitalizirane građe, mogao bi otežati nedostatak novčanih sredstava.

Nastavit će se rad na uspostavi Hrvatske digitalne knjižnice kao organizacijskoga i infrastrukturnoga okvira za upravljanje digitalnim sadržajem te planiranja razvoja funkcionalnosti usmjerenih građi i korisnicima. Osiguranjem sredstava za redovito održavanje i razvoj sustava te diskovni prostor, nastavit će se rad na razvoju postojećih sustava za upravljanje digitalnom građom (HAW, DNC, DAR, D-knjiga) te ostalim aplikacijama. U 2014. godini posebno će se aktivno raditi na razvoju sustava DAR te osiguranju prihvata i pohrane disertacija i završih radova u digitalnome obliku. U sklopu sustava DNC radit će se na povezivanju ostalih hrvatskih knjižnica s europskim portalom starih novina *Europeana Newspapers*.

Nastavit će se rad na sustavu *D-knjiga* radi poboljšanja pristupa, pohrane i korištenja digitalnih knjiga koje nisu objavljene ili su dostupne u sklopu sustava HAW te na internetskoj stranici *Digitalizirana baština*. U sklopu razvoja modula za prihvata hrvatske digitalne knjige (e-knjiga), provest će se testiranje sustava u suradnji s nakladnicima kako bi se uspostavio redoviti postupak prihvata metapodataka i građe. Odredit će se korištenje novih oblika digitalne knjige, uzimajući u obzir potrebu zaštite nositelja prava intelektualnoga vlasništva te prava nakladnika.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima* te *Posebni cilj 1.2 Digitalna knjižnica.*)

Radi boljega predstavljanja rada HAW-a, planira se uspostava posebnoga profila za HAW na društvenim mrežama. Promicanju rada te povećanju ugleda Knjižnice u knjižničarskoj i široj

društvenoj zajednici pridonijet će i planirani stručni skup u povodu 10. obljetnice rada HAW-a , kao i 4. festival hrvatskih digitalizacijskih projekata (D-fest).

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima te Posebni cilj 1.4 Predstavljanje i promicanje rada Nacionalne i sveučilišne knjižnice.*)

Tehnološka podrška za uspostavu cjelovitosti zbirke *Croatica* (baze podataka)

Planira se uspostava zajedničke baze podataka *Deziderata* za starije hrvatske knjige, časopise i novine kako bi se osigurala sustavna identifikacija i nabava građe za zbirku *Croatica*.

Planira se i uspostava baze podataka *Inozemna Croatica* radi okupljanja podataka o hrvatskim autorima te njihovim djelima u inozemstvu.

Planira se određivanje modela cjelovite pohrane obveznoga primjerka hrvatskih serijskih publikacija i članaka u digitalnome obliku.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima te Posebni cilj 1.1 Unapređenje upravljanja zbirkama.*)

Informacijski sustav dokumentiranja stanja i postupaka zaštite građe

Uspostavom sustava osigurat će se sredstvo za provedbu cjelovitoga dokumentiranja, donošenje odluka te izradbu planova zaštite.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima te Posebni cilj 1.1 Unapređenje upravljanja zbirkama.*)

Tehnološka podrška za međuknjižničnu posudbu i elektroničku dostavu dokumenata

Zbog nedostatka novčanih sredstava za aktiviranje modula za međuknjižničnu posudbu u Katalogu NSK planira se izradba aplikacije koja bi služila kao središnje mjesto pristupa svih knjižnica za nabavu i dostavu dokumenata. Iz istoga razloga, planira se izradba *online* obrazaca za narudžbu digitalnih preslika omeđenih i serijskih publikacija iz općega fonda Knjižnice.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima te Posebni cilj 1.3 Razvoj knjižničnih proizvoda i usluga.*)

Uspostava Informacijskoga sustava hrvatskih knjižnica

Planira se razvoj jezgre Informacijskoga sustava hrvatskih knjižnica integracijom pojedinih portala i usluga Knjižnice temeljenih na CMS sustavu WordPress i Središnjega sustava za upravljanje sadržajem internetskih stranica knjižnica uspostavljenih u 2013.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.1 Potpora razvoju hrvatskih knjižnica i knjižničarstva.*)

Tehnološka podrška za planiranje i izvješćivanje o radu Knjižnice

Radi učinkovitijega planiranja, praćenja provedbe plana, izradbe analiza i izvješćivanja o radu Knjižnice potrebno je izraditi bazu podataka na temelju postojećih obrazaca za prikupljanje podataka.

Portali

Portal Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i profil Knjižnice na društvenim mrežama

Poslovanje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u digitalnome okruženju podrazumijeva i poboljšanje njezinih usluga sredstvima informacijsko-komunikacijskih tehnologija. To uključuje stalni razvoj portala Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu koji objedinjuje informacije o djelatnostima i uslugama koje Knjižnica pruža u tradicionalnome okruženju te nudi elektroničke usluge.

U 2014. godini planira se povećanje broja elektroničkih usluga na Portalu te se primjereno tomu, očekuje i porast broja korisnika. Također se planira povećanje broja podstranica (podstranica: *Katalogizacija*).

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima, Posebni cilj 1.3 Razvoj knjižničnih proizvoda i usluga te Posebni cilj 1.4 Predstavljanje i promicanje rada Nacionalne i sveučilišne knjižnice.*)

Sustav i portal Hrvatske baštinske zbirke

Izradbom sustava hrvatskih baštinskih zbirki osigurat će se sredstvo za njihovu sustavnu evidenciju i povećati mogućnost koordiniranoga upravljanja te dostupnosti relevantnih i cjelovitih informacija o zbirkama.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima te Posebni cilj 1.1 Unapređenje upravljanja zbirkama.*)

Unosom podataka u bazu podataka Hrvatske baštinske zbirke omogućit će se pristup evidentiranim zbirkama, kao i učinkovitije upravljanje radi njihove zaštite i trajnoga očuvanja.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.1 Potpora razvoju hrvatskih knjižnica i knjižničarstva.*)

Sustavi i portali digitalne knjižnice

Kako bi se razvile funkcionalnosti digitalne knjižnice za krajnje korisnike, odnosno poboljšali oblici komunikacije korisnika s građom i sustavom, doradit će se korisnička sučelja postojećih portala te uspostaviti novi portali.

Postojeći će se portali (DAR, DNC, HAW, D-knjiga) doraditi prema planiranim doradama sustava, a osobito će se raditi na povećanju kvalitete pregledavanja, pretraživanja i korištenja građe, mogućnostima mjerenja kvalitete i vrednovanja rezultata uloženoga, razvoju/primjeni aplikacija za suradnički rad korisnika te odabiru primjerenih internetskih tehnologija i prilagođavanju korisničkim skupinama, u skladu s novčanim mogućnostima.

Tematske virtualne zbirke predstavljaju dodatnu vrijednost digitalne knjižnice te omogućuju predstavljanje manje poznatih dijelova fonda/zbirki, njihovu stručnu i kreativnu interpretaciju kojom se postiže bolja komunikacija građe s korisnicima. Planira se izradba triju novih virtualnih zbirki.

Portal Hrvatska digitalna knjižnica

Izradbom jedinstvenoga portala *Hrvatska digitalna knjižnica* objedinit će se postojeći portali digitalnih sustava Knjižnice te će se korisnicima osigurati jedinstvena pristupnica za korištenje digitalne i

digitalizirane građe. U nedostatku sredstava u manjoj će se mjeri raditi na povezivanju funkcionalnosti sustava i razvoju novih usluga.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima te Posebni cilj 1.2 Digitalna knjižnica.*)

Portali za zemljopisne karte i vizualnu građu

U slučaju osiguranja sredstava za uspostavu sustava za upravljanje vizualnom i kartografskom građom, izradit će se portali za navedene vrste građe sa specifičnim zahtjevima prikaza, pretraživanja i korištenja pojedinih vrsta građe. Iskustva rada na internetskoj stranici Zbirke muzikalija i audiomaterijala pomoći će uspostavi portala za ostale zbirke – Grafičke zbirke i Zbirke zemljopisnih karata i atlasa.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima te Posebni cilj 1.2 Digitalna knjižnica.*)

Portal DAR i portal digitalnih završnih radova

Uz doradu portala DAR, uspostaviti će se i primjereno sučelje portala završnih radova te osigurati zasebno pretraživanje i pregledavanja digitalnih završnih radova. Oba će portala sadržavati dokumente koji opisuju protokole rada, donose upute za izradbu/dostavu metapodataka i sl.

Portal e-knjiga

Kako bi se osiguralo provođenje dostave obveznoga primjerka digitalnih omeđenih publikacija kroz modul za prihvatanje digitalne građe e-knjiga, izradit će se pristupni, edukacijski i promidžbeni portal za nakladnike digitalne građe s dokumentima koji opisuju protokol rada u sustavu, donose upute za izradu metapodataka i sl.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.4 Razvoj novih modela suradnje s poslovnim okolinom.*)

Portal službenih publikacija knjižnica Republike Hrvatske

Portal će se graditi kao središnje mjesto pristupa službenim publikacijama kojima raspolažu tijela javne vlasti (državna tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave). U 2014. godini planira se uključiti knjižnice Zagreba i Zagrebačke županije.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima te Posebni cilj 1.3 Razvoj knjižničnih proizvoda i usluga.*)

7 RAZVOJ KNJIŽNICA I KNJIŽNIČARSTVA

Uspostava centra za praćenje knjižničnih normi

Uz redovito praćenje normi koje se provodi u većem broju odjela Knjižnice, potrebno je ustrojiti *Centar za praćenje knjižničnih normi* radi sustavnoga praćenja, razvoja i primjene knjižničnih normi, i to kao virtualnu jedinicu čijim bi radom koordinirao savjetnik za normizaciju.

Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima, Posebni cilj 1.1 Unapređenje upravljanja zbirkama, 1.1.2 Osiguranje cjelovitosti zbirke Croatica; Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.1 Potpora razvoju hrvatskih knjižnica i knjižničarstva.))

Zakon o knjižnicama

Djelatnici Nacionalne i sveučilišne knjižnice aktivno će sudjelovati u radu na izmjenama Zakona o knjižnicama koji je pokrenulo Hrvatsko knjižnično vijeće pri Ministarstvu kulture Republike Hrvatske, kao i pri izradbi prijedloga osiguranja cjelovitosti obveznoga primjerka.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima, Posebni cilj 1.1 Unapređenje upravljanja zbirkama, 1.1.2 Osiguranje cjelovitosti zbirke Croatica; Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.1 Potpora razvoju hrvatskih knjižnica i knjižničarstva.))

Strategija razvoja hrvatskog knjižničarstva: 2013.-2020.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica donijela je svoj Strateški plan rada: 2013. – 2015. te u sklopu svoje matične djelatnosti potaknula izradbu strategija za pojedine vrste knjižnica. Temelj razvoja nacionalnoga sveučilišnog knjižničnog sustava postavljen je u Strategiji razvoja sveučilišnih knjižničnih sustava u RH: 2013. – 2015., a plan razvoja specijalnih knjižnica u RH u Strategiji razvoja specijalnih knjižnica u RH : 2013. – 2015. Uključivanjem u izradbu Strategije razvoja hrvatskoga knjižničarstva: 2013. – 2020. (Ministarstva kulture), koju je također pokrenulo Hrvatsko knjižnično vijeće pri Ministarstvu kulture, ove knjižnice stavit će se u kontekst razvoja s ostalim vrstama knjižnica (narodnim i školskim) u dužem razdoblju nego što obuhvaćaju pojedinačni strateški planovi.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.1 Potpora razvoju hrvatskih knjižnica i knjižničarstva.))

Nacionalni pravilnik za katalogizaciju

U suradnji s Hrvatskim knjižničarskim društvom, odjelima informacijskih znanosti na sveučilištima u Zagrebu, Osijeku i Zadru, Hrvatskim državnim arhivom i Muzejskim dokumentacijskim centrom, započete su aktivnosti vezane uz izradbu, objavljivanje i održavanje nacionalnoga pravilnika za katalogizaciju, među ostalim, prijava na natječaj Ministarstva kulture, od kojega se očekuje da većim dijelom novčano potpomaže taj rad. Nositelj je projekta Nacionalna i sveučilišna knjižnica, a odvijat će se u sklopu triju glavnih skupina zadataka (izradba pravila, komunikacija i diseminacija rezultata projekta te administracija projekta) tijekom tri godine (2014. – 2016.) U prvoj fazi (2014.) razmotrit će se koncepti i norme organizacije informacija u knjižničnoj, arhivskoj i muzejskoj zajednici kako bi se izradio konceptualni model i nacrt logičke strukture pravilnika, preispitat će se načela i zadaće kataloga na kojima se utemeljuje valjani *Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga* u odnosu na novoobjavljena IFLA-ina *Načela katalogiziranja* i postupci korisnika određeni konceptualnim modelima FRBR i FRAD te će ih se staviti u odnos prema arhivskim i muzejskim načelima, izradit će se usporedna analiza standarda/modela za izbor i oblik pristupnica (FRAD, ISAAR(CPF) i CIDOC CRM), kao i opis jedinica građe svih triju zajednica (ISBD, ISAD(G), CIDOC CRM), razvit će se metodologija izradbe, održavanja i objavljivanja pravila te će se osmisliti i započeti s promidžbenim aktivnostima.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima, Posebni cilj 1.1 Unapređenje upravljanja zbirkama; Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.1 Potpora razvoju hrvatskih knjižnica i knjižničarstva.))

Standardi za pojedine vrste knjižnica

Planira se izrada prijedloga te prihvaćanje Standarda za narodne knjižnice.

Standard za školske knjižnice donesen je, te će se korisnici tijekom 2014. godine s njim upoznavati kroz radionice u suradnji s Ministarstvom znanosti i sporta.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.1 Potpora razvoju hrvatskih knjižnica i knjižničarstva.*)

Uspostava sustava za jedinstveno elektroničko prikupljanje, obradbu i prikaz statističkih podataka

Očekuje se završetak rada na projektu *Primjena hrvatskih ISO standarda (ISO 2789 i ISO 11620) za jedinstveno elektroničko prikupljanje, obradbu i prikaz statističkih podataka o poslovanju svih vrsta knjižnica*. Uspostavom jedinstvenoga sustava omogućit će se brže i učinkovitije vrednovanje poslovanja i usluga u svim vrstama knjižnica.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.1 Potpora razvoju hrvatskih knjižnica i knjižničarstva.*)

Potpora razvoju nacionalnoga sveučilišnog knjižničnog sustava te knjižničnoga sustava Sveučilišta u Zagrebu i specijalnih knjižnica u području djelovanja sveučilišne matične knjižnice

Nastavit će se s intenzivnim radom na temeljnim zadaćama matične djelatnosti koji se odnose na savjetodavnu pomoć i usmjeravanje rada knjižnica radi ujednačivanja njihova rada.

Posebna pozornost posvetit će se statusu visokoškolskih knjižnica u sklopu sveučilišnih knjižničnih sustava radi njihova upitnog novčanog potpomaganja u sustavu. Upravo radi toga nužno je usvajanje statističkih pokazatelja za ove vrste knjižnica na temelju kojih će se moći izraditi kvalitetne analize i usporedbe s ostalim vrstama knjižnica.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.1 Potpora razvoju hrvatskih knjižnica i knjižničarstva.*)

Program prilagodbe i izradbe građe lagane za čitanje

Radi utemeljenja zbirke građe lagane za čitanje u narodnim i školskim knjižnicama za korisnike s različitim teškoćama u čitanju i pisanju, u 2014. planira se prilagodba dviju knjiga kao građe lagane za čitanje i njihovo objavljivanje. Očekuje se da će program novčano potpomagati Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.1 Potpora razvoju hrvatskih knjižnica i knjižničarstva.*)

Stalno stručno usavršavanje knjižničara

Provodit će se redovito ostvarivanje nacionalnoga programa stalnoga stručnog usavršavanja organizacijom 65 radionica u 80 termina za više od 1200 polaznika.

Svrha je proširivanja partnerske suradnje u sklopu programa CSSU osnaživanje institucionalizacije nacionalnoga centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara, posebno u području uspostave Centra kao regionalnoga središta za cjeloživotno učenje iz područja knjižnične i informacijske znanosti. Planiraju se aktivnosti određivanja profesionalnoga kompetencijskog profila, kao i pripreme

aktivnosti za analizu uspostave akreditacijskoga postupka za ostale programe trajne izobrazbe knjižničara.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.3. Potpora razvoju obrazovne i znanstvene zajednice.*)

Programom *Knjižničarski e-portfolio* uspostaviti će se digitalna platforma za planiranje i upravljanje profesionalnom karijerom knjižničara i informacijskih stručnjaka u Republici Hrvatskoj. Ostvarenje projekta temelji se na odobrenju projektne prijave na natječaju programa kulturnoga razvitka Ministarstva kulture Republike Hrvatske za 2014.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.1. Potpora razvoju hrvatskih knjižnica i knjižničarstva.*)

U sklopu redovitoga programa Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara planira se uspostava novoga modula za tečajevе informacijske i digitalne pismenosti namijenjenih akademskoj te AKM zajednici. Modul će se oblikovati kao virtualni *CoP* (Community of Practice) na čijem se razvoju očekuje suradnja relevantnih predavača CSSU-a iz područja pretraživanja i upravljanja digitalnim informacijama. Ostvarenje projekta temelji se na odobrenju projektne prijave za program CSSU na natječaju za programe kulturnoga razvitka Ministarstva kulture Republike Hrvatske za 2014.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.3. Potpora razvoju obrazovne i znanstvene zajednice.*)

Zaklada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

Zaklada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu uspostavljena je u rujnu 2013. godine. U sklopu programa *Knjižnice i knjižničari*, Zaklada će potpomoći razvojne projekte vezane uz knjižnice i knjižničarsku zajednicu, osigurati stipendiranje daljnega obrazovanja i stručnoga usavršavanja knjižničara i drugih informacijskih stručnjaka, poticati inovacije u knjižničarskoj struci te djelovati u očuvanju i promicanju trajnih vrijednosti hrvatske kulturne i znanstvene baštine.

Zakladno vijeće programa *Nagrada Anđelko Novaković* utemeljeno je s namjerom poticanja literarnoga stvaralaštva i nagrađivanja vrijednih književnih ostvarenja mladih. Isto tako, seminarima će se poticati čitanje hrvatskih pjesnika i pisanje poezije mladih literata te tako pobuditi svijest o vrijednosti lektirnih naslova u sklopu zbirke školskih knjižnica.

Znanstvena djelatnost

Suradnički znanstveni projekti

Planira se nastavak rada na izradbi projektne prijave za uspostavu Nacionalnoga znanstvenog centra izvrsnosti u području bibliometrije i scientometrije čiji je svrha promicanje temeljnih i razvojnih istraživanja iz navedenoga područja te izradba nacionalnoga bibliografskog i citatnoga znanstvenog indeksa.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.3 Potpora razvoju obrazovne i znanstvene zajednice.*)

Planira se uključivanje u rad na projektu *Croatia et Tyrolensia* 2013. – 2015. koji je pokrenut radi prikupljanja i objavljivanja latinskih tekstova u tiskanome i elektroničkome obliku te stvaranja digitalne bibliografije hrvatskih latinista. Osim Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, koji je i pokretač projekta, u njem sudjeluju *Institut für neulateinische Studien* u Innsbrucku, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli te *Marulianum* u Splitu.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima, Posebni cilj 1.3 Razvoj knjižničnih proizvoda i usluga; Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.3 Potpora razvoju obrazovne i znanstvene zajednice.*)

Planira se uključivanje u rad na projektu *Modelling special purpose metadata languages for the semantic web: harmonization of ontologies for manuscripts and early prints* koji je pokrenuo Odjel informacijskih i komunikacijskih znanosti Sveučilišta u Zadru. Svrha je projekta identifikacija, modeliranje i harmoniziranje metapodataka za opis rukopisa, stare tiskane građe i njihovih fragmenata s tehnologijom semantičkoga weba. Očekuje se da će donijeti i (tehnološka) rješenja za neka od pitanja bitnih za izradbu pravilnika za katalogizaciju.

Planira se uključivanje u rad na projektu *Poslovne knjižnice u funkciji jačanja maloga i srednjega poduzetništva*, čiji je pokretač Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Svrha je projekta preispitivanje tradicionalnih zadaća ekonomskih knjižnica radi uspostave odjela poslovnih knjižnica, kao aktivnih suradnika poslovnoj zajednici, osobito u području obrazovanja te pružanja usluga malim i srednjim poduzetnicima.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima, Posebni cilj 1.1 Unapređenje upravljanja zbirkama; Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.3 Potpora razvoju obrazovne i znanstvene zajednice.*)

Razvojni projekti

U 2014. godini Knjižnica planira provedbu većega broja stručnih i razvojnih projekata. Stoga je na natječaje Ministarstva kulture Republike Hrvatske prijavila 19 prijedloga projekata, a na natječaj Grada Zagreba pet. Većina je planiranih projekata usmjerena razvoju i poboljšanju djelatnosti Knjižnice, uspostavi novih usluga za korisnike, provedbi digitalizacije građe u većem opsegu, primjeni međunarodnih normi te primjeni informacijskih tehnologija. Novčana potpora očekuje se i za organizaciju stručnih skupova, konferencija i festivala. U skladu sa svojom ulogom središnje hrvatske knjižnice, prijavljen je projekt izradbe, objave i održavanja nacionalnoga pravilnika za katalogizaciju te projekti namijenjeni poboljšanju rada i usluga ostalih hrvatskih knjižnica.

Stjecanje znanstvenih zvanja

Očekuje se zadržati ciljanu vrijednost za 2014., odnosno u znanstvena zvanja promaknuti četiri djelatnika kako bi se povećala mogućnost samostalnoga vođenja znanstvenih projekata.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2. Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.3 Potpora razvoju obrazovne i znanstvenu zajednice.*)

Znanstveno-stručni skupovi

U 2014. planira se sudjelovanje na stručnim skupovima iz područja knjižničarstva i srodnih područja. Odabir skupa, teme izlaganja i sudionika provest će se prema potrebama i raspoloživim novčanim sredstvima.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2. Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.1 Potpora razvoju hrvatskih knjižnica i knjižničarstva.*)

8 RAZVOJ SURADNJE S OBRAZOVNOM I ZNANSTVENOM ZAJEDNICOM

Konzorcij hrvatskih akademskih knjižnica

Uspostavom Konzorcija hrvatskih akademskih knjižnica, Knjižnica će izraditi akcijski plan rada u odnosu na načela licenciranja, moguće modele, procese i alate za odabir e-izvora (članci i knjige) sukladno FinELIB ili ICOLC (International Coalition of Library Consortia) i smjernicama projekta *TEMPUS* za sveučilišne knjižnice te knjižnice znanstvenih i visokoškolskih ustanova.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.3 Potpora razvoju obrazovne i znanstvene zajednice.*)

Uključivanje knjižničnih usluga i građe u nastavne, znanstvene te istraživačke procese i programe

Planira se uspostava suradnje u području uredničkih aktivnosti na razvoju međunarodnoga repozitorija *E-LIS: e-prints in Library and Information Science*. Urednička uloga u međunarodnome repozitoriju sagledava se kroz poticanje međunarodne zastupljenosti i dostupnosti hrvatske znanstvene i stručne produkcije iz područja knjižnične i informacijske znanosti.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju, Posebni cilj 2.3 Potpora razvoju obrazovne i znanstvene zajednice, 2.3.3.1. Izrada plana te sustavno uključivanje knjižničnih usluga i građe u nastavne, znanstvene i istraživačke procese i programe.*)

Digitalni akademski repozitorij (DAR)

Za obavljanje sveučilišne uloge Knjižnice bitna je izgradnja Zbirke magisterija i doktorskih radova koja okuplja *tiskane* magistarske i doktorske radove obranjene na Sveučilištu u Zagrebu te ostalim sveučilištima u Republici Hrvatskoj, dok se digitalne inačice disertacija i magistarskih radova pohranjuju u Digitalnome akademskom repozitoriju (DAR). Dostava digitalne inačice disertacija Sveučilišta u Zagrebu propisana je Pravilnikom o doktorskim studijima Sveučilišta u Zagrebu (2010.). Prema Zakonu o izmjenama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokome obrazovanju (NN 094/2013) Knjižnica je dužna uspostaviti postupak prihvata, pohrane i objave digitalne inačice disertacija i završnih radova svih hrvatskih sveučilišta.

Tijekom 2013. godine bibliografski zapisi DAR-a postali su i dijelom DART-Europe – Europskoga portala disertacija. Implementacijom DAR-a u knjižnicama hrvatskih sveučilišta uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske osigurala bi se nužna infrastruktura za prihvata, pohranu i korištenje disertacija i završnih radova.

Provedba navedenih zadataka podupire ulogu očuvanja i osiguranja dostupnosti završnih radova u digitalnome obliku, omogućuje objavu digitaliziranih starijih disertacija te osigurava relevantne izvore za dostavu podataka međunarodnim bazama podataka (DART-Europe, NDLTD) i za potrebe programa međuknjižnične posudbe i suradničkoga korištenja elektroničkih izvora (*resource sharing*).

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.3 Potpora razvoju obrazovne i znanstvene zajednice.*)

Ured za DOI

U slučaju osiguranja sredstava, planira se uspostava Ureda za DOI te uspostava Sustava za DOI. Uvođenje centraliziranoga dodjeljivanja DOI-a *online* dostupnim hrvatskim znanstvenim sadržajima u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, osiguralo bi jedinstvenu identifikaciju digitalnih objekata (*online*

časopisa, knjiga, članaka, izvješća, poglavlja u knjizi itd.) te podiglo razinu dostupnosti, kao i mogućnost unakrsnog povezivanja referenci hrvatskih i međunarodnih znanstvenih sadržaja.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.3 Potpora razvoju obrazovne i znanstvene zajednice.*)

Sudjelovanje u nastavnim procesima

Planira se nastavak mentorskoga rada za studente knjižničarstva i informacijskih znanosti u sklopu određenih knjižničnih programa i u Zbirci za knjižničarstvo i u sklopu ostalih službi i odjela Knjižnice.

Očekuje se i nastavak sudjelovanja djelatnika Knjižnice u izvođenju nastave na visokoškolskim ustanovama u preddiplomskim, diplomskim i poslijediplomskim studijima.

Planira se nastavak sudjelovanja u programu Doktorskoga studija *Ekonomika poljoprivrede* na Agronomskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u sklopu provedbe kolegija *Metodologija znanstveno-istraživačkoga rada – Pretraživanje znanstvenih informacija*.

Planira se nastavak sudjelovanja u nastavi na Filozofskome fakultetu u Rijeci u sklopu studija Hrvatski jezik i književnost – knjižničarski smjer, kolegij *Dokumentarna baština – pohrana i zaštita*.

Planira se nastavak sudjelovanja u izvođenju doktorskoga studija iz informacijskih znanosti na Sveučilištu u Zadru.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.3 Potpora razvoju obrazovne i znanstvene zajednice.*)

9 RAZVOJ SURADNJE S POSLOVNOM OKOLINOM

Uspostavom modula za prihvatanje metapodataka i digitalnih omeđenih publikacija (e-knjiga) od nakladnika, započet će razvoj novoga poslovnog modela Nacionalne i sveučilišne knjižnice i nakladnika, autora te ostalih poslovnih suradnika. Taj će dio poslovanja Knjižnice u budućnosti biti sve više usmjeren radu u *online* okruženju, što uključuje komuniciranje, dodjelu identifikatora, suradničko održavanje baza podataka, dostavu podataka i sl. Razvoj suradnje s nakladnicima planira se i u području osiguranja dostupnosti podataka o hrvatskoj knjizi u tisku, uključujući izradbu internetske stranice za objavljivanje podataka o novim publikacijama hrvatskih nakladnika te promidžbu proizvoda hrvatskih nakladnika i autora publikacija. Planira se i uspostava Ureda za DOI radi dodjeljivanja DOI-a nakladnicima *online* dostupnih hrvatskih znanstvenih sadržaja.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju te Posebni cilj 2.4 Razvoj novih modela suradnje s poslovnom okolinom.*)

Suradnja s lokalnom zajednicom

Kao i proteklih godina provodit će se suradnja s Volonterskim centrom Zagreb u organizaciji volontiranja studenata i ostalih zainteresiranih građana.

10 MEĐUNARODNA SURADNJA

Međunarodna suradnja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu ostvaruje se aktivnim sudjelovanjem u međunarodnim strukovnim organizacijama i udruženjima, suradnjom s nacionalnim i ostalim knjižnicama, ali i drugim srodnim ustanovama u Europi i svijetu, razmjenom znanja i iskustava, kao i predstavljanjem djelatnosti i postignuća Knjižnice sudjelovanjem u međunarodnim projektima i programima, sudjelovanjem na međunarodnim skupovima, organizacijom znanstvenih i stručnih skupova i stručnih posjeta i predavanja, razmjenom stručnjaka, trajnim stručnim usavršavanjem te razmjenom publikacija i međuknjižničnom razmjenom.

U 2014. godini planira se povećanje suradnje s knjižnicama i ostalim ustanovama, nastavak sudjelovanja Knjižnice u međunarodnim programima i projektima (*Europeana Newspapers*, *PartagePlus*, *InterPares Trust*, TD1201 COSCH (Colour and Space in Cultural Heritage) u sklopu COST (Cooperation in Science and Technology)) te nastavak članstva u strukovnim udrugama (19 udruga). Planira se i utemeljivanje međunarodne udruge *SEEDI* (South-Eastern European Digitisation Initiative).

Radit će se na daljnjoj međunarodnoj promidžbi hrvatskih autora, hrvatske kulturne i znanstvene baštine u sklopu dostave podataka međunarodnim bazama, projektima i informacijskim sustavima za razmjenu podataka (The European Library, Europeana, DART-Europe, Virtual International Authority File – VIAF, *Index translationum*, ISBN, ISSN, ISMN).

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 2 Jačanje partnerstva u informacijskome okruženju* te *Posebni cilj 2.2 Razvoj međunarodne suradnje*.)

11 PROMIDŽBA RADA KNJIŽNICE, MARKETING I IZDAVAŠTVO

Prateći razvoj informacijsko-komunikacijskih tehnologija, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu usmjerit će sve više svojih tradicionalnih usluga iz analognoga svijeta prema hibridnome svijetu i elektroničkim uslugama (v. 4 *Korisničke usluge*).

Sustavnim osuvremenjivanjem sadržaja portala Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i njegovim poboljšanjem osigurava se praćenje i predstavljanje njezine djelatnosti i usluga u digitalnome okruženju. Razvojem novih podstranica i obogaćivanjem novim sadržajima za pojedine djelatnosti Knjižnice pridonijet će se višoj razini usluga i boljoj komunikaciji s društvenim okruženjem (v. 6 *Knjižnično-informacijski sustav, informacijske tehnologije i razvoj digitalne knjižnice*).

Planira se nastavak rada na obavješćivanju javnosti objavama na portalu Knjižnice (na hrvatskome i engleskome jeziku) i profilima društvenih mreža Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu o zbivanjima u Knjižnici, novim projektima i uslugama, novostima iz područja knjižničarstva i informacijskih znanosti te obavijestima o uslugama koje Knjižnica pruža u svojim prostorima, ali i korisnicima na daljinu.

U sklopu izložbene djelatnosti Knjižnice i organizacije skupova, planira se zadržavanje broja izložaba, skupova i manifestacija. Planira se i povećanje marketinških aktivnosti te zastupljenosti Knjižnice u medijima radi predstavljanja rada Knjižnice i Zaklade Nacionalne i sveučilišne knjižnice.

Kako bi se poboljšala nakladnička djelatnost i povećao broj objavljenih publikacija, potrebno je uspostaviti odjel za nakladništvo, izraditi smjernice za objavljivanje sadržaja/publikacija te osigurati novčana sredstva za tisak.

(Veza sa Strateškim planom NSK: 2013. – 2015.: *Opći cilj 1 Cjelovita, zaštićena, obrađena i dostupna knjižnična zbirka (nacionalna i sveučilišna) u svim materijalnim i digitalnim pojavnostima te Posebni cilj 1.4 Predstavljanje i promicanje rada Nacionalne i sveučilišne knjižnice.*)

12 OPĆI, KADROVSKI I PRAVNI POSLOVI, RAČUNOVODSTVO, ZAŠTITA I ODRŽAVANJE KNJIŽNICE

U sklopu područja rada zajedničkih službi provodit će se redoviti opći i kadrovski poslovi te pravni poslovi usmjereni pružanju stručne potpore ostalim organizacijskim jedinicama Knjižnice i poboljšanju djelatnosti i razvoju Knjižnice.

Radi poboljšanja rada i uspješnijega praćenja poslovanja Knjižnice Odjel zajedničkih službi pružat će stručnu potporu u prikupljanju podataka kojima raspolaže, relevantnih za upravljanje ljudskim resursima, planiranje, izvješćivanje i analizu poslovanja, a za potrebu izradbe baza koje će omogućavati sustavno planiranje poslovanja, izvješćivanja i analizu poslovanja. Planira se nastavak rada na izradbi novoga unutarnjeg ustroja, odnosno sistematizacije radnih mjesta Nacionalne i sveučilišne knjižnice na bazi isporučenoga organizacijskog modela.

Financijski i računovodstveni poslovi osigurat će redovito financijsko poslovanje Knjižnice u skladu s pravnim propisima te provedbu financijskoga plana Knjižnice.

Poslovi javne nabave obavljat će se radi osiguravanja dostupnosti potrebnih usluga, roba i radova, sukladno postojećemu pravilniku.

Redoviti poslovi Odsjeka za sigurnost obuhvaćaju brigu o sigurnosti građe i korisnika, zaštitu na radu i zaštitu od požara. Poslovi održavanja zgrade te ostali poslovi osiguranja potpune funkcionalnosti zgrade obavljat će se redovito i prema potrebi.

Svi planirani poslovi Odjela zajedničkih službi uvjetovani su zadržavanjem, odnosno povećanjem broja djelatnika (Odsjek za sigurnost), te osiguravanjem dostatnih novčanih sredstava u Državnome proračunu.